

דברים פרק יא

- (כט) והיה כי יביאך יקוק א-להיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר עיבל:
- (ל) הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה:
- (לא) כי אתם עברים את הירדן לבא לרשת את הארץ אשר יקוק אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה וישבתם בה:
- (לב) ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום:
- (א) אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן יקוק א-להי אבתיך לך לרשתה כל הימים אשר אתם חיים על האדמה:
- (ב) אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן:
- (ג) ונתצתם את מזבחתם ושבתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא:
- (ד) לא תעשון כן ליקוק א-להיכם:
- (ה) כי אם אל המקום אשר יבחר יקוק א-להיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה:
- (ו) והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרת בקרכם וצאנכם:
- (ז) ואכלתם שם לפני יקוק א-להיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יקוק א-להיך:
- (ח) לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו:
- (ט) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר יקוק א-להיך נתן לך:
- (י) ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר יקוק אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל איביכם מסביב וישבתם בטח:
- (יא) והיה המקום אשר יבחר יקוק א-להיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו ליקוק:
- (יב) ושמחתם לפני יקוק א-להיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם:
- (יג) השמר לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה:
- (יד) כי אם במקום אשר יבחר יקוק באחד שבטיך שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך:
- (טו) רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת יקוק א-להיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל:
- (טז) רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכנו כמים:
- (יז) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכרת בקרך וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבתיך ותרומת ידך:
- (יח) כי אם לפני יקוק א-להיך תאכלנו במקום אשר יבחר יקוק אלהיך בו אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני יקוק אלהיך בכל משלח ידך:
- (יט) השמר לך פן תעזב את הלוי כל ימך על אדמתך: ס

רמב"ן דברים פרק יב פסוק ד

"לא תעשון כן לה' א-להיכם" –

להקטיר לשמים בכל מקום, כי אם במקום אשר יבחר.

דבר אחר:

"ונתצתם את מזבחותם ואבדתם את שמם . . . לא תעשון כן" –

אזהרה למוחק את השם ולנותץ אבן אחת מן המזבח או מן העזרה.

אמר רבי ישמעאל: וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין המזבחות?! אלא שלא יעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם

למקדש אבותיכם ליחרב.

לשון רש"י.

ודברי רבי ישמעאל סמך של אגדה הם. אבל הכתוב כדעת רבותינו אזהרה למוחק את השם . . .

רש"י דברים פרק יב פסוק ח

"לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים וגו'" –

מוסב למעלה (דברים יא, לא) על "כי אתם עוברים את הירדן וגו'" –

כשתעברו את הירדן, מיד מותרים אתם להקריב בבמה כל ארבע עשרה שנה של כבוש וחלוק,

ובבמה לא תקריבו כל מה שאתם מקריבים פה היום במשכן שהוא עמכם ונמשח והוא כשר להקריב בו חטאות

ואשמות נדרים ונדבות,

אבל בבמה אין קרב אלא הנדר והנידב, וזהו "איש כל הישר בעיניו" –

נדרים ונדבות שאתם מתנדבים על ידי שישר בעיניכם להביאם, ולא על ידי חובה, אותם תקריבו בבמה:

רשב"ם דברים פרק יב פסוק ח

"איש כל הישר בעיניו" –

בכל מקום שאנו חונים שם במדבר אנו מקריבים, במשכן המיטלטל ממקום למקום:

רמב"ן דברים פרק יב פסוק ח

"ואתם לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה" –

אמר רבי אברהם בדרך הפשט כי פירשו בו

'בעבור שהיו נוסעים ממסע אל מסע, ויש מי שיקריב עולה במסע שירצה אחר מות אהרן, ויש מי שיתן בכור צאנו,

ויש מי שלא יתן, כי המצוה תלויה בארץ.

ואין זאת דעתי,

רק טעמו שלא היו כולם יראי השם.

ובעבור שאמר "אנחנו", הנה שם מצות רבות בעולות תלויות בארץ (כי כן כתוב). זה לשונו.

ואינו נכון,

שאין מדרך הפרשה שידבר בתוכחות, ויאמר להם עתה שאינם עושים מצות השם ואיש כל הישר בעיניו יעשה, ואיך

יאמר משה רבינו אנחנו עושים בעבירות? חלילה! אבל היה ראוי שיאמר 'לא תעשו ככל אשר עשיתם עד היום איש

כל הישר בעיניו', ומה טעם לכלול עם העבירות המצות התלויות בארץ?

אבל פירוש הכתוב:

כי ישראל נצטוו במדבר לזבוח כל בקרם וצאנם שלמים לפני המשכן (ויקרא יז ג - ו), אבל באיזה מקום שיהיה

המשכן יעשה אותם, ואם לא ירצה לאכול שור ושה לא יתחייב להביא קרבן כלל, וגם כן אינו חייב להביא בכורות ולא

מעשר בהמה ומעשר שני, והנה לא יביא בחיוב למשכן כלל, ואפילו ברגלים לא נתחייב לבא שם, וכן אחרי זריקת

הדם והקטר החלב בשלמים יאכל אותם במדבר בכל מקום שירצה, כי לא נתן בהם הכתוב מחיצה אבל אוכלים

אותם במחנה וחוץ למחנה.

והנה אין להם בכל ענין הקרבנות חובה, רק איש כל הישר בעיניו יעשה, על כן צוה בכאן כי אחרי המנוחה והנחלה

לא יעשו כן, אבל יבואו בחובה למקום ידוע ומיוחד נבחר מהשם ויביאו שם הזבחים והמעשרות והבכורות ויאכלום

שם במחיצה לפני השם.

ומה שאמרו רבותינו (ספרי טז) בדבר הנדר והנדב [שקרב בבמה ושאין נדר ונדב] שאינו קרב בבמה, מדרש מיתור

המקרא, כמו שהוא מפורש בפרק בתרא דזבחים (ק"ז ב):

The literary unit Devarim 11:29 – 12:19 centers on two highly ambiguous “do not” statements. Devarim 12:4 states “You must not do the same to Hashem your G-d”, whereas 12:8 states “You must not do the same as all we are doing here today – each man what is straight in his eyes”. Both statements require the Jews to act differently than, but fail to explain differently than what – this can only be derived from context.

12:4 is preceded by a command to destroy all the numerous and varied places of Canaanite worship (when the Jews reach Canaan), and followed by a command to seek the Divine Presence in a place chosen by G-d (presumably in Canaan) from “among all your tribes”. Ramban presents two ways of utilizing this context to understand 12:4:

- a) “Destroy all the varied Canaanite worship sites – you must not have varied worship sites, but rather seek G-d’s Presence in the place . . . “
- b) “Destroy all the varied Canaanite worship sites – but not your G-d’s; rather seek Him in the place . . . “

12:8 is preceded by a description of joyous eating of offerings in the place G-d will choose, and followed by a reminder that they have not yet reached that felicitous spot. This generates a wide range of interpretations, among them:

- a) When you reach Canaan, you will be permitted to sacrifice on *bamot* (private altars), but only voluntary offerings. This seems to require the peculiar translate as ““You must not do the same as all we are doing here today - *rather* each man *only* what is straight in his eyes”.
- b) When you reach Canaan, you will no longer be able to sacrifice wherever you camp, because of the *mishkan*. This may seem peculiar, in light of the Halakhah that permitted sacrifice on private altars (before the construction of the Temple), but perhaps the verse elides the pre-Temple period. That the same point seems to be made explicitly in 12:13-14 “Guard yourself lest you bring your wholly-burnt-offerings anyplace you see - rather (bring them) in the place . . .” can be seen as confirming the context, or as problematic redundancy.
- c) When you reach Canaan, some private sacrifices will become obligatory.
- d) When you reach Canaan, your present misbehavior will no longer be tolerated.

The last reading offhand seems the most peculiar – where is Jewish misbehavior mentioned in this context? (Note the parallel question with regard to 12:4 of why a verse would be needed to tell the Jews not to destroy places where the true G-d was worshipped.) Rather than justifying it in context, though, it seems to me that the primary motivation for this reading comes from Judges 17:6 and 21:25, where “each man would do what is straight in his eyes” is presented as the pathology of a period without kings.

Now it seems clear to me that Judges is deliberately alluding to Devarim, and the religious force of the description comes from the recognition that Devarim says (according to readings b-d) that the Jews, at least once they reach Israel, must not do “each man what is straight in his eyes”. But how is Devarim relevant to the absence of a king, and how does “each man what is straight in his eyes” become a generic statement of wrongdoing?

At the CMTL conference last week, we discussed extensively whether centralization of worship is separable from political centralization. So here we need to ask whether the building of the Temple by Shlomoh was made possible by his unification of the tribes (perhaps a clear positive), or rather made inevitable. The incorporation of Devarim into Judges seems to argue for the first reading, that Devarim’s apparent

endorsement of religious centralization implies a concomitant yearning for political centralization.

But the Book of Judges is not the final word in Tanakh. Rather, as Mrs. Malka Simkovich pointed out in her conference presentation, the unification of the monarchy seems in Kings to be the cause of the introduction of avodah zarah into Jewish culture, as Shlomoh now marries foreign wives as an instrument of foreign policy. Again following Mrs. Simkovich, the division of the monarchy after Shlomoh is not seen as a per se bad thing by G-d, and no prophet ever sets formal political reunification as an ideal. This despite the halakhic position made clear throughout Melakhim that the construction of the Temple does establish a ban against sacrifice on private altars in other words that the centralization of sacrificial worship is fully endorsed.

I hope soon to reflect more about the centralization issue raised here. In this context, however, I want to point out only the complex religious implications of what academia calls “inner-Biblical interpretation” for our tradition, which assumes that sentences in Tanakh can mean multiple and even opposite things. Are we bound to understand Devarim in the same way that it was understood by Judges? Later tradition seems clearly not to think so, even as Judges is canonized.

I listened to a presentation last week in which a prominent Jewish speaker made the quite frightening assertion that she never made statements on her own authority, owing to human fallibility, but rather always cited Biblical verses to make her points. This apparently humble statement actually reflects the greater arrogance of believing that one can infallibly understand Tanakh. Perhaps the literary flourish of the allusion in Judges was left in, even when history had shown it to be misleading, as a cautionary tale.

Shabbat shalom

Aryeh Klapper
www.torahleadership.org

(I hope next week to return to providing the sourcesheet in translation).